

Veiligheidsplan

Een school is een plaats waar leerlingen, docenten en overige medewerkers frequent samenkomen om het onderwijs te organiseren en te volgen. Een school is tevens een belangrijke ontmoetingsplaats voor alle betrokkenen. Daarmee vormt zij een sociale en dynamische omgeving waar het van groot belang is dat allen die omgeving als 'veilig' ervaren. Een omgeving waar je je gezien voelt, geholpen wordt waar je dat nodig acht en waar je beschermd wordt tegen ongewenst gedrag of een onveilige omgeving.

Veiligheid is daarmee een ruim begrip en de school kent daarom een scala aan elementen om deze veiligheid te waarborgen. In dit plan beschrijven we alle maatregelen die we treffen en activiteiten die we uitvoeren om voor elke leerling en medewerker een veilige leef- en leeromgeving in de school te creëren.

We streven naar veiligheid

Waarom

Scholen zijn bij uitstek ontmoetingsplaatsen waar leerlingen en docenten samenkomen om onderwijs te volgen en te organiseren. Wij zijn van mening dat een leerling vooral in staat is om optimaal te functioneren als er sprake is van een positief welbevinden. Dat welbevinden wordt voor een groot deel bepaald door een gevoel van veiligheid in en om de school. Onze school beschouwt een veilige leeromgeving daarom als voorwaardelijk om elke leerling de kans te bieden zich te ontwikkelen en zich te vormen.

Leerlingen hebben individuele leerbehoeften en – mogelijkheden waarop we aan willen sluiten. Dat vraagt niet alleen om een passend aanbod, maar zeker ook een goede ondersteuning en begeleiding door de vakdocenten. Naast de cognitieve ontwikkeling is de sociaal-emotionele ontwikkeling die een leerling doormaakt op een middelbare school van immens belang. Ook dat vereist een omgeving waar een leerling zichzelf kan zijn, hulp krijgt waar hij dat nodig heeft en ruimte krijgt om zichzelf te ontdekken en te uiten.

Het creëren van een veilige omgeving vereist een diversiteit aan maatregelen, gedrag, systemen en acties van alle betrokkenen op basis van een gedeeld gevoel van belang. Een veilige omgeving creëer je namelijk samen. Dat geldt niet alleen voor reguliere activiteiten binnen de school, maar ook voor 'buitenschoolse' activiteiten (excursies, buitenlandreizen) en zelfs, binnen de mogelijkheden, in de digitale wereld (social media).

Bij het creëren van veiligheid wordt in eerste instantie vaak gedacht aan reglementen, protocollen en afspraken. Die definiëren zowel de ruimte waarbinnen alle betrokkenen met elkaar omgaan als de richtlijnen voor het bijbehorend gedrag. Tegelijkertijd is bekend dat het enkel opschrijven van regels onvoldoende effect heeft als deze niet gehanteerd en gehandhaafd worden en, nog belangrijker, deze regels niet overeenkomen met de algemene normen en waarden van leerlingen, ouders en medewerkers. Het is daarom van groot belang dat er steeds dialoog plaatsvindt, formeel (evaluaties) en informeel, tussen de schoolleiding en alle betrokkenen om te kunnen bepalen of er bijstellingen of aanvullingen nodig zijn in het organiseren van veiligheid.

Naast de eigen maatregelen en schoolcultuur zijn er wettelijke voorschriften op het terrein van veiligheid. Uiteraard zal de school zorgdragen voor het voldoen daaraan.

Veiligheid kan het sterkst ervaren worden in de vorm van gedrag van alle mensen binnen de school: het gezamenlijk nakomen van afspraken, elkaar aanspreken daarop, spreken over normen en waarden, het ervaren van hulp waar nodig, het bieden van hulp aan een ander, het handhaven van regels en het respectvol omgaan met elkaar.

We organiseren veiligheid

Signaleren

Als signalen binnenkomen vanuit de organisatie dat de (persoonlijke) veiligheid op enige wijze in het geding is of wellicht kan komen, moet daarop gehandeld worden. Van groot belang daarbij is de eerste-lijn van medewerkers die oog en oor (moeten) hebben voor dergelijke signalen.

Voor leerlingen gelden de vakdocenten en meer in het bijzonder de **coach** of wellicht teamleider als belangrijke mensen binnen de organisatie om zorgen mee te delen of signalen aan af te geven. Docenten en coaches moeten tevens ook alert zijn op eventuele gevoelens van onveiligheid door sociale processen en situaties binnen en buiten de klas waar te nemen. Van alle medewerkers mag worden verwacht dat zij binnen hun verantwoordelijkheid en mogelijkheden zelf zullen proberen om eventuele problemen te helpen oplossen of hulp zullen invoeren van collega's waar zij dat nodig achten. Bij pest-problematiek kan elke medewerker gebruik maken van de kennis van een **anti-pestcoördinator** en zal daarbij het zgn. **pest-protocol** hanteren.

Naast de individuele signalering vindt structureel een **leerlingenbespreking** plaats waar ook zaken in relatie tot een veilige leer- of leefomgeving ter sprake komen. Hier kan individuele casuïstiek aan bod komen of gesproken worden over het sociaal klimaat binnen de groep als geheel. Naar aanleiding van de bespreking kan besloten worden tot een bepaalde aanpak door het team, de coach of een andere (interne of externe) medewerker.

Helpen

Voor meer gespecialiseerde hulp kan de docent of coach de hulp invoeren van de **zorgcoördinator**. Deze is in staat om gerichte (extra) ondersteuning te organiseren waar dat nodig is. In het **schoolondersteuningsprofiel** staat beschreven welke mogelijkheden de school daartoe biedt. Uiteraard kan er in geval van zwaardere problematiek ondersteuning gevraagd worden van externe gespecialiseerde partijen.

Meerdere leerlingen kennen faalangst en ervaren daarom veel situaties (zowel onderwijskundig als sociaal) als onveilig. Dat verhindert een goede deelname aan het leerproces en remt de persoonlijke ontwikkeling. De school biedt daarom specifieke hulp op dit terrein door **faalangst-reductietrainingen** aan te bieden.

Het creëren van een veilige leer- en leefomgeving vergt in sommige gevallen bijzondere expertise en faciliteiten. Sommige leerlingen kunnen op enig moment de reguliere klas of groep als onveilig ervaren en hebben dan dringend behoefte aan een tijdelijke andere oplossing. De school beschikt daarom over een aparte groep, ruimte en medewerkers (**ondersteuningslokaal**) om leerlingen die tijd, ruimte en aandacht te bieden.

Dat geldt in het bijzonder voor leerlingen die in eerste instantie gebaat zijn bij een vorm van speciaal onderwijs, maar wel mogelijkheden hebben om deels te participeren in het reguliere onderwijs. Daarvoor zijn de zgn. **symbioseklassen** ingericht. De symbioseklas fungeert als veilige' basisgroep en wanneer een leerling daartoe in staat geacht wordt, neemt hij of zij deel aan een of meerdere reguliere lessen.

Afspraken

Het creëren van een veilige leer- en leefomgeving vindt ook plaats door met elkaar afspraken te maken die vertaald zijn in reglementen of procedures.

Een belangrijk document daarbij is het **leerlingenstatuut**. Daarin worden de rechten en plichten van leerlingen beschreven op het terrein van o.a. vrijheid van meningsuiting en uiterlijk, onderwijs, de dagelijkse gang van zaken, strafmaatregelen en klachten. Elke school beschikt daarnaast over een leerlingenreglement waar op basis van het statuut de meer specifieke en praktische uitwerkingen beschreven staan.

In het leerlingenstatuut wordt verwezen naar de algemene **klachtenregeling**. Daarin wordt met name uitgelegd welke procedurele stappen gezet moeten of kunnen worden indien een leerling, ouders of medewerker zich niet kan vinden in een bepaald besluit. Een belangrijke rol daarbij is weggelegd voor zowel een interne als externe **vertrouwenspersoon**, om mensen die een klacht hebben eventueel te ondersteunen bij het oplossen daarvan of het laten behandelen van de klacht. Omdat de klachtenregeling nogal een juridisch document is, is voor eventuele klagers een beter leesbare flyer opgesteld.

Bij ernstige voorvallen (of verdenking daarvan) zal de school direct melding doen bij externe partijen als politie of Veilig thuis. In geval van **seksuele intimidatie of geweld** hanteert de school daarbij een gelijknamig protocol. De **Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling thuis** wordt gehanteerd als er sprake is van (vermeende) kindermishandeling. De **politie** wijst een medewerker toe aan de school die fungeert als directe contactpersoon in geval van gewenst advies of incidenten.

Wanneer een leerling, ouder of medewerker van mening is dat er sprake is van een ernstige misstand en hij of zij dit niet durft aan te kaarten, is er een **Klokkenluidersregeling** (meldingsregel misstanden) opgesteld die er zorg voor draagt dat er met externe hulp dergelijke ernstige zaken wel op het juiste adres gemeld kunnen worden.

Digitale veiligheid

Jongeren zijn zeer actief op social media en het kan daardoor voorkomen dat er ongewenste situaties voorkomen waar individuele leerlingen, medewerkers of de school als geheel erg veel last van hebben. Het lastige daarbij is dat dit zich in de meeste scholen buiten lestijd en buiten de school afspeelt, waardoor de school maar beperkte mogelijkheden heeft om hierop te anticiperen. Omdat gebeurtenissen op social media (bijv. bedreigingen, ruzie en sexting) wel een ernstig effect op de veiligheid op school kunnen hebben, zal de school met de eerder beschreven acties pogen om de situatie te normaliseren. Gezien de omvang en mogelijke impact van dit thema, zijn er verschillende activiteiten in het onderwijsprogramma (**'mediawijsheid'**) om leerlingen te helpen om dergelijke situaties te voorkomen of daarmee om te gaan.

Ook medewerkers zijn actief op het internet en social media en dat vraagt ook van hen een verantwoordelijkheid.

In tegenstelling tot het privégebruik van digitale media, heeft de school wel de mogelijkheid om inzake intern gebruik of gebruik van schooldevices en -programma's duidelijke afspraken te maken. Deze zijn vastgelegd in het **reglement Sociale media en internet** en de **gedragscode Informatiebeveiliging, gebruik devices, internet en social media voor medewerkers**. Het beleid inzake de AVG staat beschreven in het **IBP-beleidsplan**.

Alle betrokkenen binnen de school en de organisatie moeten erop kunnen rekenen dat er zorgvuldig omgegaan wordt met hun privacy. De school werkt conform de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat eenieder zorgvuldig dient om te gaan met persoonlijke gegevens en daarvoor zijn afspraken gemaakt en systemen ingericht. De **functionaris gegevensbescherming** ziet erop toe dat alle afspraken nageleefd worden, adviseert de schoolleidingen en kan melding doen van een eventueel beveiligingsincident. Om er zorg voor te dragen dat eenieder weet op welke wijze de privacy gewaarborgd wordt, zijn een aantal reglementen opgesteld waaronder het **Privacyreglement**, **reglement Cameratoezicht** en het **protocol Beveiligingsincidenten**.

Gezondheid

In bijzondere gevallen kan het voorkomen dat een leerling tussentijds medicijnen moet innemen of toegediend moet krijgen. Dit om te voorkomen dat de gezondheid van een leerling in gevaar komt. De school werkt aan een **protocol Medisch handelen**, waarin beschreven staat hoe de school om mag gaan met het verstrekken van medicijnen en medisch handelen. De school beschikt over één of meer **ehbo-gediplomeerde** medewerkers die in geval van nood eerste hulp kunnen bieden.

Leerlingen en ouders kunnen gebruik maken van een inloopspreekuur van de **jeugdverpleegkundige** om eventuele vragen voor te leggen.

Jongeren kunnen in aanraking komen met genotsmiddelen als **alcohol en drugs**. Daarbij gelden uiteraard gezondheidsrisico's. De school heeft voorlichtings- en preventieprogramma's in samenwerking met o.a. regionale instellingen als Indigo.

Omgeving

Veiligheid wordt ook gecreëerd door het organiseren en inrichten van een veilige fysieke omgeving. Schoolgebouwen voldoen daarvoor aan een wettelijke richtlijnen en laten deze periodiek controleren door de brandweer. Een **ontruimingsplan** is op elke school aanwezig om zorg te dragen voor een snelle en veilige ontruiming in geval van calamiteiten. Elk jaar oefent de school een ontruiming. **Bedrijfshulpverleners** (BHV) zijn medewerkers van school die in geval van een grote activiteit of calamiteit ondersteuning verlenen.

Leerlingen nemen elke dag deel aan het **verkeer** om naar school te gaan. In de meeste gevallen nemen zijn daarvoor de fiets en een beperkt aantal komt naar school per bus. Met name de leerlingen die op de fiets komen, nemen actief deel aan het verkeer. Dat levert een risico op. De school organiseert daarom in nauwe samenwerking met basisscholen activiteiten die leerlingen helpen in het bewust worden van de risico's in het verkeer. Daarnaast zijn er ook nog andere activiteiten in het kader van veilig verkeer.

De school beschikt over een uitgebreid **netwerk** om ondersteuning te krijgen of advies in te winnen op het terrein van veiligheid. Dat varieert van specialisten op het terrein van gedrag tot en met de brandweer, afhankelijk van de aard van de behoefte. Daartoe wordt nauw samengewerkt binnen o.a. het Samenwerkingsverband (passend onderwijs), het Dienstencentrum Onderwijs (DCO) en ZeeProf (scholing).

We leren veilig

Het grootste deel van de schooltijd werken leerlingen en docenten samen in een onderwijssituatie (les, activiteit). Het is in eerste instantie aan de docent om zorg te dragen voor een veilige leeromgeving.

Dat start met het tonen van **voorbeeldgedrag** dat strookt met de algemene normen en waarden (respectvol in woord en daad, integer, rechtvaardig handelend). Daarmee wordt niet alleen het goede voorbeeld gegeven, maar rechtvaardigt ook het op natuurlijke wijze het aanspreken van leerlingen op ongewenst gedrag. Dit voorbeeldgedrag beperkt zich niet tot docenten, maar geldt voor alle medewerkers in contacten met leerlingen, ouders en overige betrokkenen. Een medewerker representeert immers de school en dient zich bewust te zijn van deze positie die zich niet beperkt tot enkel de schooltijden.

Een docent is niet enkel gericht op het ontwikkelen van vakkennis en vaardigheden, maar speelt tevens een belangrijke rol in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Zijn **pedagogisch handelen** is daarom van groot belang. Door goed aan te sluiten op de persoonlijke behoefte van de leerling in relatie tot de sociale context van de groep, kan de docent een veilige leeromgeving realiseren die voorwaardelijk is om goed te kunnen leren.

Kwalitatief goed pedagogisch handelen kan een leerling vertrouwen bieden in zijn eigen kunnen, in het ontwikkelen van zijn of haar zelfbeeld en helpen in het sociaal functioneren.

Zeker in de puberteit bestaat er veel onzekerheid bij jongeren op het terrein van sociaal functioneren. Moeite hebben met aansluiting vinden bij een ander of groep, de groeiende aantrekkelijkheid van de andere (of zelfde) sekse, een niet-welbevinden, cultuurverschillen en pest-problematiek zijn zomaar een paar factoren die in groepsprocessen van grote betekenis kunnen zijn. Docenten moeten daar als pedagoog aandacht voor hebben. Dat betekent niet alleen een corrigeren op ongewenst gedrag, maar ook het creëren van de juiste (veilige!) omstandigheden om leerlingen te leren samenwerken binnen zowel vertrouwde als nieuwe groepen. Dat vergt een didactisch instrumentarium van de docent om ook te sturen op het proces van **samenwerken**.

Belonen en straffen vormen klassieke elementen binnen het pedagogisch handelen.

Het geven van complimenten wordt door elk mens als erg prettig ervaren en kan leiden tot een beter welbevinden. Het belonen van leerlingen, anders dan via cijfers/beoordelingen, is daarom een belangrijk pedagogisch middel. In ons onderwijsmodel willen we docenten meer mogelijkheden bieden om leerlingen te belonen voor inzet en prestaties.

Waar het systeem van belonen nog ontwikkeld kan worden, kent het onderwijs traditioneel wel al een uitgebreid systeem van straffen. Indien een leerling zich niet aan een afspraak gehouden heeft, kan een docent of teamleider een sanctie opleggen. Dit kan variëren van een extra huiswerkopdracht tot een schorsing, afhankelijk uiteraard van de aard en ernst van de overtreding. In alle gevallen dienen medewerkers er zich van bewust te zijn dat straffen een pedagogisch doel heeft en moeten daarom bij het opleggen van de sanctie het pedagogisch effect meewegen. Dat kan ertoe leiden dat er, ondanks het streven naar rechtvaardigheid, in bepaalde gevallen op goede gronden verschillende sancties voor vergelijkbare overtredingen kunnen worden opgelegd.

Van de docent en de overige medewerkers wordt naast het voorbeeldgedrag en pedagogisch handelen verwacht dat zij de schoolafspraken naleven en handhaven. Zoals leerlingen aangesproken moeten worden op het eventueel niet naleven van afspraken, geldt dat ook voor

medewerkers onderling. Dit vergt een **aanspreekcultuur** die nog niet vanzelfsprekend is op onze school en waar gericht aan gewerkt zal moeten worden.

We scholen in veiligheid

Een school is een lerende organisatie en ook op het terrein van veiligheid is het zaak dat alle betrokken medewerkers zich ontwikkelen in het realiseren van een veilige omgeving. In het algemene **scholingsaanbod** worden daarvoor door de schoolleidingen trainingen of cursussen aangeboden voor specifieke doelen en medewerkers.

Docenten worden door leerlingen en teamleiders tweejaarlijks beoordeeld op hun functioneren. Het pedagogisch handelen vormt daar een belangrijk onderdeel van. Indien geconcludeerd wordt dat er op dat terrein een ontwikkeling wenselijk is, wordt een **individueel ontwikkeltraject** afgesproken.

De zorgcoördinatoren hebben als geen ander zicht op de benodigde interne kwaliteit van de medewerkers die extra ondersteuning verlenen of juist de ontbrekende (pedagogische) kwaliteiten binnen het reguliere onderwijsprogramma. Zij zullen daarom jaarlijks **scholingsbehoeften** kenbaar maken en/of de schoolleidingen adviseren inzake te ontwikkelen vaardigheden. Door het bureau van het Samenwerkingsverband (passend onderwijs) wordt onderzocht of er samen met collega's van het primair onderwijs of provinciaal onderwijs gezamenlijke scholing mogelijk is.

Jaarlijks vindt er scholing plaats van **EHBO- en BHV-medewerkers** om ervoor te zorgen dat hun kennis en vaardigheden up-to-date blijven. De jaarlijkse ontruimingsoefening geldt als training en evaluatie van het ontruimingsplan.

Het verstrekken van **informatie** om leerlingen, ouders en medewerkers te helpen kennis te vergaren of hulp te bieden is een belangrijk onderdeel van het veiligheidsbeleid. Dat doen we door in de schoolgids en website duidelijke informatie te bieden (evt. met verwijzingen) over welke ondersteuning leerlingen en ouders mogen verwachten en waar ze terecht kunnen met vragen, opmerkingen, ideeën en signalen.

We werken aan veiligheid

De school monitort tweejaarlijks het algemene veiligheidsbeleid aan de hand van de monitor **Digitaal veiligheidsplan** van de stichting School & veiligheid. De resultaten van de monitor, de conclusies en eventueel plan van aanpak wordt besproken met de **medezeggenschapsraad**.

Een veilige leeromgeving wordt meestal gedefinieerd als een 'gevoel van veiligheid'. Dat is echter sterk persoonlijk bepaald en daarmee lastig objectief te beoordelen. Dat wil niet zeggen dat veiligheid niet meetbaar is. Daarom vragen we jaarlijks aan al onze leerlingen, ouders en medewerkers om vragen te beantwoorden binnen het **tevredenheidsonderzoek** die gerelateerd zijn aan schoolklimaat & veiligheid. Daarmee krijgt men een algemeen 'macro'-beeld van veiligheidsbeleving. Naar aanleiding van het onderzoek wordt door de schoolleiding een analyse gepleegd en op basis daarvan weer een plan van aanpak opgesteld. In dit plan worden acties gepland om eventuele zorgpunten aan te pakken.

Een algemeen beeld doet echter geen recht aan ervaringen van individuele leerlingen en medewerkers indien deze, ondanks een goed algemeen gemiddelde van de groep, negatief zijn. Het is daarom zaak dat de school ook een goed beeld heeft 'micro'-ervaringen door goede en gestructureerde **input van medewerkers** die met name daarover kunnen beschikken, zoals coaches, zorgcoördinatoren en teamleiders. Binnen de ondersteuningsstructuur van de school worden deze signalen gedeeld door notities in het **leerlingenvolgsysteem** en waar nodig geacht besproken binnen het team, met de teamleider of met de zorgcoördinator.

De schoolleiding overlegt periodiek met de **zorgcoördinator** om zowel een goed beeld te kunnen hebben van de actuele ontwikkelingen als te kunnen beoordelen of aanvullend of bijgesteld veiligheidsbeleid wenselijk is.

Om zicht te krijgen op eventuele risico's laten de school elke twee jaar een **risico-inventarisatie en-evaluatie (RI&E)** uitvoeren. De aanbevelingen vanuit de RI&E worden door de schoolleidingen vertaald naar een plan van aanpak. Daar waar sprake is van een serieus risico op letsel wordt dit direct opgepakt.

De **Wet op de Medezeggenschap (WMS)** verplicht de schoolleiding of het bevoegd gezag om beleidsvoorstellen op de terreinen van veiligheid, gezondheid en welzijn ter instemming voor te leggen aan de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad of een geleding daarvan.

Elke medewerker heeft een direct leidinggevende. De leidinggevende heeft de taak om ook goed **in beeld** te hebben hoe het staat met het welbevinden van zijn teamlid. Als er sprake is van een 'onveilige' situatie binnen het team of de organisatie is het zaak dat de leidinggevende, al dan niet met ondersteuning, zorg draagt voor het helpen oplossen van het probleem. De werknemer zelf heeft daar uiteraard ook een verantwoordelijkheid in en kan hulp inroepen van de teamleider, collega of vertrouwenspersoon.

Het **ziekteruimbeleid** en bijbehorend protocol is er o.a. op gericht om snel zicht te krijgen op verzuim dat arbeid gerelateerd is en wellicht voortkomt uit het ervaren van een onveilige situatie binnen de school.

Het thema veiligheid maakt een belangrijk onderdeel uit van het systeem van **kwaliteitszorg** op zowel school- als bestuurlijk niveau. Rapportages van onderzoeken, analyses en evaluaties zijn daarbij belangrijke elementen en kunnen leiden tot beleidsontwikkeling op dit terrein.

We vertellen over veiligheid

Alle direct betrokkenen, maar ook overige stakeholders, beschouwen veiligheid als een belangrijke factor binnen de school. Het is daarom van belang om als school kenbaar te maken hoe de veiligheid ervaren wordt en welke maatregelen de school treft om zorg te dragen voor een veilige school.

In de **presentaties** naar de leerlingen van groep 8 en hun ouders wordt aandacht geschonken aan de manier waarop brugklassers snel vertrouwd kunnen raken met de nieuwe school, de nieuwe groep en nieuwe wijze van werken.

De **schoolgids** (digitaal op de website) is voor leerlingen en ouders de belangrijkste informatiebron op het terrein van veiligheid. Daarin wordt uitgelegd welke maatregelen en activiteiten er zijn en vooral ook welke functionarissen ondersteuning kunnen bieden bij een hulpvraag.

Leerlingen en ouders die meer willen weten over specifieke reglementen, statuten en protocollen kunnen deze vinden op de **website** van de school.

Naast de structurele informatiebronnen als website en schoolgids zijn er ook andere informatiebronnen inzake veiligheid. In de school wordt door middel van **posters** aandacht gevraagd voor specifieke 'veiligheidsthema's', zoals sexting, melding van geweld, ongewenst seksueel gedrag en hulplijnen zoals Kindertelefoon. In samenspraak met oudervereniging worden **thema-avonden** georganiseerd.

De school hanteert een **incidentenregistratie** om daarmee zicht te hebben op de omvang en aard van de incidenten, de eventuele noodzaak om beleid daarop te ontwikkelen of bij te stellen. Ernstige incidenten worden door de schoolleiding altijd gemeld bij het bestuur.

In het **jaarverslag** doet het bestuur verslag van het aantal klachten dat bij de landelijke klachtencommissie is ingediend.

*Dit Veiligheidsplan is op grond van art. 10.1.e WMS ter instemming voorgelegd aan de MR.
De gevraagde instemming is verkregen op 24 juni 2021*